

Õiguskantsler

Teie 04.06.2020 nr

Meie 26.06.2020 nr 6-3/201073/2003720

Toiduohutuse analüüside hind

Austatud avaldaja

Avaldasite rahulolematust, et toiduohutuse tagamiseks tehtavate Terviseameti laborianalüüside hinnad on liiga kõrged, ning märkisite, et seda võib pidada toiduvaldkonna ettevõtjate varjatud maksustamiseks. Samuti tõstasite võrdse kohtlemise küsimuse, tuues näiteks, et teistes majandusharudes tegutsevad ettevõtjad ei pea toiduanalüüsidele kulutusi tegema.

Terviseameti laboris tehtavate analüüside eest võetavad tasud on kehtestanud tervise- ja tööminister 03.10.2017 määrusega nr 39 [„Tasuliste tervisekaitseteenuste osutamise kord ja hinnakiri“](#) (edaspidi määrus). Määruse aluseks on rahvatervise seaduse § 21 lõige 5.

Küsisime laborianalüüside eest võetavate tasude kujunemise kohta teavet Terviseametilt.

Terviseamet selgitas, et Teie tellitud kahe proovi analüüsid koosnesid kumbki omakorda viiest osaproovist, s.t viiest eraldi analüüsist: niisiis tehti kokku kümme analüüsi. Proovide analüüsimine viie osaproovina on Terviseameti selgituse kohaselt tavapärane praktika. Esimese proovi uuring (Teie arvel nr T1209) tehti *Escherichia coli* ja *Listeria monocytogenes*'e arvukuse kindlakstegemiseks. *Escherichia coli* arvukuse analüüs maksab 10,50 eurot (määruse § 8 p 7) ning kuna tehti viis analüüsi, kujunes maksumuseks 52,50 eurot (käibemaksuta). *Listeria monocytogenes*'e arvukuse analüüs maksab 18,33 eurot (määruse § 8 p 16), viis analüüsi 91,65 eurot (käibemaksuta). Kokku oli esimese proovi analüüside maksumus 144,15 eurot (käibemaksuta). Teise proovi (arvel nr T1210) maksumus kujunes samuti viie osaproovi tulemusel. See oli hallitus- ja pärmseente uuring (määruse § 8 p-d 1 ja 2). Pärm- ja hallitusseente arvukuse analüüs maksab kumbki 7,92 eurot (viis analüüsi 39,60 eurot, käibemaksuta). Kokku oli teise proovi analüüside maksumus 79,20 eurot (käibemaksuta).

Terviseamet selgitas veel, et teenuse hinna kujundamisel on arvestatud nii otseste kui ka kaudsete kuludega. Otsesed kulud on konkreetse analüüsiga seotud tööjookulud, materjalide, kemikaalide ja tarvikute hankimiseks tehtud kulud. Analüüsi omahinnale lisatakse kaudsed kulud (nt hoonete majanduskulud, asutuse üldkulud), mis arvutatakse proportsionaalselt otsekulude põhjal.

Peale Terviseameti teevad Eestis toiduohutuse analüüse veel näiteks Veterinaar- ja Toidulaboratoorium, Põllumajandusuuringute Keskus, Eesti Keskkonnauuringute Keskus ja

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Icosagen. Nende laborite hinnakirjade põhjal võib öelda, et sarnaste proovide analüüsimise eest võetakse enamasti sama suurt või samas suurusjärgus tasu.¹

Toiduohutuse analüüside eest võetavaid Terviseameti tasusid ei ole põhjust pidada ülemäärasteks. Ka on ettevõtjal võimalik need tasud toote või teenuse hinna sisse arvata.

Tegemist ei ole ka varjatud maksustamisega, sest maksukohustuse ulatus määratakse kindlaks seadusega. Toiduohutuse tagamise eesmärgil proovide võtmise sageduse määrab seevastu toidukäitleja enesekontrolliplaanis ([toiduseaduse](#) § 34), hinnates erinevaid riske, mil viisil ja millal võib toit saastuda ning kui sageli on kontroll vajalik. Samuti otsustab käitleja selle, kas tal on mõistlik proove analüüsida ise (hankides selleks laborivarustuse, pädevad töötajad jne) või viia need analüüsimiseks mõnda teise laborisse ning milliselt laborilt teenust tellida. Suurtel käitlejatel, kellel on vaja proove teha palju ja sageli, on analüüside tegemiseks enda laborid, kuid ka sel juhul tellitakse Terviseameti jt laboritest analüüsi vähemalt kolm-neli korda aastas. See on vajalik selleks, et kontrollida käitleja laborite töö kvaliteeti.

Teie hinnangul koheldakse toidukäitlejaid võrreldes muude valdkondade ettevõtjatega ebavõrdselt, sest neil ei tule teha kulutusi toiduanalüüsidele. Siiski tuleb ka teiste majandusvaldkondade ettevõtjatel teha kulutusi oma toodete või teenuste ohutuse tagamiseks (nt ehitus, transport, tooteohutuse katsetused, ekspertiisid jne). Need kulutused mõjutavad üldjuhul toote ja teenuse lõpphinda.

See, kas riik peaks võtma toiduohutuse tagamiseks tehtavate analüüside kulud täielikult või suures osas enda kanda (st maksaksid kõik maksumaksjad) või tasuvad kulude eest konkreetse toote/teenuse tarbijad (toote/teenuse eest kõrgemat hinda makstes), on poliitilise otsuse küsimus. Soovi korral võite ettepanekutega pöörduda Riigikogu või mõne Riigikogu liikme poole.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

---

¹ Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi veebilehe andmeil maksab nt *Listeria monocytogenes*'e arvukuse määramise analüüs 17,44 eurot (käibemaksuta), pärm- ja hallitusseente analüüs 11,81 eurot (käibemaksuta), *Escherichia coli* analüüs 10,89 eurot (käibemaksuta). Hinnakiri on kättesaadav aadressil <https://www.vetlab.ee/?a=page&page=teenused>.